آذربایجان دموکرات فرقه‌سی مرکزی قومیته‌سی‌نین اورقانی

نمره ۴۱ (۴۲۰) ایکینجی دوره

بو روزنامه هیئت تحریره واسطه‌سیله اداره اولونور

اداره‌نین محلی ستارخان خیابانی مرکزی قومیته بناسیندا

آذربایجان

۳ شنبه ۳۰ مهر ۱۳۲۵

تک نمره ۱۰ شاهی

آبونه	ایللیک	۱۲۰ ریال
۶	آیلیغی	۶۵ »
۳	»	۳۵ »
۱	»	۱۲ »

جوانلارین تربیه‌سی ایچون

جدی فعالیت گوسترملی ییک

جوانلار بوتون اجتماعی ایشلرده خلقه نمونه اولمالیدرلار

جوانلارین شعاری

بویوک نهضتیمیزین نتیجه‌لریندن بیری‌ده بو اولمیشدر که جوانلاریمیزدا اجتماعی ایشلرده و سیاستده اشتراک ائدیب فعالیت گوستریرلر.

نهضتیمیزده جوانلارین سهمی چوخدر. گله‌جکده‌ده جوانلارین عهده‌سینه دوشن وظیفه‌لر اولدیقجا آغیر و اولدیقجا اهمیتلی‌در.

خلقیمیز جوانلاردان - **جوانلار گله‌جگیمیزدر** - دیه چوق بویوک ایشلر گوزله‌ییرلر.

جوانلارین قدرتی هر اجتماعین ان قدرتلی انرژی‌لریندن محسوب اولونور بونا گوره‌ده بو قدرتدن دوزگون و صحیح بیر صورتده استفاده اولونمالیدر.

کئچمیشده جوانلار سیاستده اشتراک ایتمکدن محروم اولدیقلاری ایچون اونلارین ایشلری و لیاقتلری ئوزتیلی قالمیشدر. ایندی اونلارا هر ساحه‌ده فعالیت ایتمک امکانی وئریلیر.

جوانلار ئوزلاری چالیشمالی درلار که معارف، بدن تربیه‌سی و بوتون اجتماعی ایشلرده ترقی ایتسینلر. اونلار فرقه‌میزین طرفیندن یارانمیش مساعد شرطلردن لایقینجه استفاده ایتملی و ئوزلارینی کئچمیش فاسد تربیه و تعلیماتین آلتیندان نجات وئرملی درلار.

جوان طلبه‌لر، خصوصیله جوانلار تشکیلاتی‌نین عضوی اولان جوانلار بوتون درسلرده هامودان قاباق و امتحاندادا بیرینجی نمره‌لری آلماغا لایق اولمالیدرلار. جوانلار تشکیلاتی ئوز عضولرینه وظیفه، و عمل درسی وئریر. بونا گوره ده دموقرات جوانلار معارف، بدن تربیه‌سی، ایل امتحانلاری و بوتون علمی و اجتماعی ساحه‌لرده ئوز جدیتلرینین مایه‌سینده بیرینجی مقامه مالك اولمالیدرلار.

اونلار، هر زاددان آرتیق ئوز وظیفه‌لرینی دوشونملی و محترم سایملی درلار. حقیقی وظیفه‌سین دوشونمیه‌ن و اونا احترام ایتمیه‌ن بیر جوان اجتماع و ملت ایچون فایدالی اولا بیلمز.

جوانلار تشکیلاتی امتحانلاردا دخالت ائدیب و قانونی امتحانلارین یولوندا مانع توره‌ده بیلمز. جوانلار تشکیلاتی عضولرینه وظیفه و عمل درسی وئرملی و خلقیمیز ایچون فایدالی جوانلار تربیه ایتملی‌در.

مدرسه‌ده، مدرسه قانونی، کارخانه‌ده - کارخانه‌نین انتظامی، اداره‌ده - اداره‌لرین دیسیپلینی قطعی صورتده مراعات اولونمالی و حرمتلی دوتولمالیدر.

درس ساعتلریندن باشقا ساعتلرده بوتون جوانلار، بوتون ورزش میدانلاریندان ئوز بدنلرینی تربیه ایتمك ایچون، بوتون قونفرانس سالونلاریندان جوانلارین اجتماعی بیلیك

سویه‌لرینی یوکسلتمك ایچون استفاده ائده بیلرلر.

جوانلارین شعاری حقیقی وظیفه‌لرین دوشونمك، بیلیك و سیاسی دوشونجه ایله مجهز اولماقدان عبارتدر.

سووت اتفاقی‌نین قوپراتیف هیئتی

سووت اتفاقی‌نین سوئیسه گوندریلمیش قوپراتیف هیئتی مسکوایا قایتمیشدر بو هیئت بین‌الخلق قادینلارین قوپراتیف اتحادیه‌سی کنفرانسندا اشتراك ایتمیشدر کنفرانسدا بو اتحادیه‌نین دنیا کارگرلری اتحادیه‌سیله همکارلیق ایتمه‌سی قراره آلینمیشدر.

اطریش و چکوسلاواکی آراسیندا

اطریش و چکسلواکی اقتصادی هیئتلری بو ایکی دولت آراسیندا بیر تجارتی معاهده باغلاماقدان ئوتری دانیشیق آپارماقدادرلر.

ع . محمدکاری

ینی عصر مجله سندن

آمریکانین مستعمره‌لری

آمریقا رسمی مقاماتی خصوصیله ئوزلرین تحت‌الحمایه ئولکه‌لرین مدافعی گوستره‌رك آمریقانین استعمارچی بیر ئولکه اولدیغینی دانیرلار. لاکن حقیقتده ایسه گورورلیك که آمریکانین مستعمره‌لری واردر و او مستعمره‌لر ایله باشقا استعمارچی و امپریالیست دولتلر کیمی رفتار ایدیر. «پورتوریکو» نی مثال گوتوره‌ك:

آمریکالیلار بو جزیره‌نی ۱۸۹۸ نجی ایلده اسپانیالیلارین الیندن چیخاریب و ئوزلرینه مستعمره ایتمیشلر. پورتوریکو استراتژیك (قشون کشلیك) جهتنجه

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

واندنبرگین نطقی

صلح قونفرانسیندا اولان آمریقا نماینده‌سی واندنبرك دونن کنگره‌ده بیر نطق سویله‌ییب سووت خلقلاری و آمریقا آراسیندا اولان علاقه‌لره اشاره ایده‌رك دیمیشدر سووت اتفاقی محاربه‌نین یارانماسینی ایسته‌میر آمریقا خلقلاریده محاربه ایتمك فکرینده دگیللر بئله لیکله محاربه‌دن یازماق و محاربه حقینده یالان شایعه‌لر بوراخماق منجه یاخشی دگیلدر محاربه‌نین وجوده گلمه‌سینه سبب اولان بو یارا شایعه‌لرین قاباغی آلینمالیدر سووت خلقلر یله آمریقا آراسیندا حقیقی دوستلیق علاقه‌لری یارانمالیدر شرقی و غربی اوروپا ئولکه‌لری آراسیندا بیر سیرا ایله اصوللار یارانمالیدر که اونلار هامو دوست و قارداش کیمی یاشاسینلار.

چه‌ویرن رضا آذری

سووت اتفاقیندا عائله و ازدواج

نکاحه - عائله حیاتینه - قیوم لیغا - آنالارین حمایه اولونماسینا راجع اولان ینی قانونلاردان بورادا مختصرجه‌سینه شرح وئریلیر

نکاحی (یعنی کبینی) قید ایتمك

قانوندا، کبینه راجع اولان مقررات دا بئله قید ایدیلیر:

۱ دولتین و هیئت جامعه‌نین منفعتی نقطه نظریندن، ایستر شخصی ایسترسه ملکی جهتدن، ار ایله آرواد‌ین و اوشاقلاری‌نین حقوقنی محافظه ایتمکدن ئوتری **کبینی قید ایتدیرمك مجبوری در.**

کبینین ثبت اولونماق واسطه‌سیله رسمیت تاپماسی مقررات داندر.

مدنی قانون موجبنجه، ایولنمکی ثبت احوال دفترلرینده قید ایتدیرمك، عدلیه جه نکاحین واقع اولماسینا دلیل در.

دفترلرده قید اولونمامیش مذهبی نکاحین عدلیه قانونلاری نظرینده هیچ بیر رسمیتی یوخدر:

۲ - کبین کسدیرمك آشاغیداکی شرطلر ایله اولا بیلر.

الف - ار ایله آروادین رضایت و موافقتی

ب - هر ایکی سینین سینی نین اون سکیزه چاتماسی.

د - هر ایکی سینین الده سجلی و صحتلرینه عائد شهادت نامه لری‌نین اولماسی.

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

توکیو نظامی محکمه‌سینده

توکیو‌نین نظامی محکمه‌سینده سووت اتفاقی قاضی‌سینین معاونی واسیلیف محکمه‌یه ۳۰ دان آرتیق سندلر وئرمیشدر. باشقا قاضیلرین مخالفتینه باخمیاراق بو سندلر محکمه طرفیندن قبول ایدیلمیشدر بو سندلرده ژاپن دولتی‌نین ۱۹۴۱ نجی ایلدن ۱۹۴۵ نجی ایله‌تك گوردیگی ایشلر آیدینجا گوستریلیر

چینده

چینین گومین تانك حکومتی چین مجلسینین آچیلیشینی نظره آلمیشدر آزادیخواهلار بو مجلسده شرکت ایتمه‌لرینی بیله‌ر میشلر چونکه دولت ئوز وعده‌لری و معاهده‌لرینه اهمیت وئرمه‌ییب و ئوز امضالاری اوستونده دورماق ایسته‌میشدر آزادیخواهلارین مجلسده اشتراك ایتمکلرینه‌دن ئوتری آمریکا نماینده‌سی مارشال طرفیندن دعوت اولونمیشدرا و نلاردا بو دعوتی ردایتمیشلردر

نیویورکدا

نیویورکدا چیخان هرالد تریبون روزنامه‌سی ژاپنداکی مخبری قوّلندان یازمیشدر که ژاپونده تشکیل ایدیلمیش متفقلر شوراسیندا مك آرتورین دستوریله ایشله‌ین آمریکا نماینده‌سی آچیقجا سووت دولتی‌نین دوزگون نظریه‌لریله مخالفت گوستریر.

احمد - احمد

یونانستاندا داخلی وضعیت

یونانستاندا (ژورژ) ین عودتی ایتمه‌سینه متعاقب داخلی وضعیت چوخ قاریشیق بیر حال آلمیشدر.

چونکه قرالین عودتی غیرقانونی و باسقی آلتیندا اجرا ایدیلمیش بیر رفراندوم نتیجه‌سینده اولموشدر.

بوتون اثرینده یونان دموقرات عنصرلرین بیر آرایا توپلامیش اولان (ا . آ . ام) تشکیلاتی، یونان حاکمه هیاتی علیهنه علنی و جدی مبارزه آپاراجاغینی اعلام ایتمیشدر.

(ا . آ . ام) ئوز اولتیماتومیندا فوری صورتده ئولکه‌نین انگلیز قوه‌لری طرفیندن تخلیه ایدیلمه‌سینی، دموقرات و ائتلافی بیر حکومتین یارادیلماسینی و انتخاباتین تجدید ایدیلمه‌سی و سیاسی محبوسلارین آزادبوراخیلماسینی ایسته‌میش ایدی.

یونان مفرط ارتجاعی عنصرلری‌نین نماینده‌سی اولان باش وزیر (چالداریس) و اونون یولداشلاری مستر (بوین) ین خارجی سیاستی طرفیندن وئریلمیش خط حرکت اوزرینه بو تقاضانین قبولیندن امتناع ایدیلر.

نتیجه‌ده ایسه، یونانستاندا اشغال دوره‌سینده اوزون مدت اشغالچی لار علیهنه آپاردیغی مبارزه‌لرده، سینانمیش و ورزیده اولموش (ا . آ . ام) ایندی یونانستانین مختلف بولگه‌لرینده پارتیزان عملیاتینا ال وورموشدر

یونان حکومتی ایسه بعضی ناحیه‌لرده سفر برلیك اعلان ایتدیگی حالدا بو پارتیزان عملیاتین باسدیرماقدان عاجز گورونمکده‌در.

چونکه سلاح آلتینا گلمیش اولان عنصرلرین مهم قسمی دموقرات تمایلره مالك اولوب، پارتیزانلارا نسبت سمپاتی و محبت بسله‌دیکلریندن غالبا محاربه‌یه رغبت گوسترمیرلر،

و انگلیز حکومتی (پارلمنت) ده یونان حقینده استیضاحه جلب ایدیلدیکدن یونان داخلی محاربه‌لرینده انگلیز عسکرلرینین مداخله ایتمیه‌جکینی بیلدیرمیشدر.

بو وضعین مقابلینده شمالی مقدونیه ده (غربی تراکیا)، (تسالی) و (ایپر) ناحیه‌سینده باش گوسترمکده اولان بو انقلابی حرکتلرین قاباغین آلماق ایچون، یونان حکومتی تروریست (خیوتس) تشکیلاتلارینی، قرالچی فرقه عضولرینی و باشقا ضد دموقرات عنصرلری تجهیز ایتمك فکرینده در.

یونان حکومتی بو مقصددن ئوتری انگلیزلردن کافی مقداردا سلاح طلب ایتمکده در. (روتیر) آژانسی‌نین وئرمیش اولدیغی خبره گوره انگلیز یاخین شرق قوه‌لری قوماندانی (ژنرال دمسی) بوصون گونلرده یونانستانا گلمیش در.

بو صیرادا «ا . آ . ام» یونان حکومتی و انگلیزلرین علیهنه بیر سیاسی تشبثه اقدام ایتمیش و «بیرلشمیش مللر تشکیلاتینا» گوندردیگی بیر مکتوبدا انگلیز قوه‌لرینین یونانستاندان چکیلمه‌سینی ایسته‌میشدر.

آنلاشیلدیغینا گوره بو مکتوب بیرلشمیش ملتلرین اوتوزبرین ۲۳

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

فرانسه کمونیست فرقه‌سی‌نین قونفرانسی

فرانسه کمونیست فرقه‌سی دونن پاریسده بیر کنفرانس تشکیل وئرمیشدر یغینجاقدا فرقه‌نین رهبری موریس توروز دانیشمشدر. او، ئوز نطقینده قید ایتمیشدر که ۵ ایل بوندان قاباق فاشیستلر طرفیندن ۲۷ نفر کمونیستلر دن دوتولوب و اعدام اولدیلار؟ کمونیستلر بونا باخمیاراق ینه‌ده فرانسه‌نین استقلالی اوغروندا مبارزه‌یه دوام وئرمکده‌درلر. موریس صونرا انتخابات مسئله‌سی حقینده دانیشمیشدر.

سووت اتفاقیله مدنی رابطه ساخلایان

ایران جمعیتی‌نین آذربایجان مرکزی شعبه‌سی اداره هیئتی‌نین ایللیك فعالیتی حقینده گزارشی و اوچونجی دوره اداره هیئتی‌نین انتخاباتی

-۳-

تاریخ - ادبیات سکسیونی‌نین و قیزیل عسکر غزته‌سی «وطن یولندا» ایشچیاری‌نین تشبثی و افکار عمومیه‌نین طلبی اوزره فردی حالدا فعالیت گوسترن بازیچی و شاعرلریمیزی بیر یره توپلامیش اول شاعرلر مجلسی و سونرا ایسه ینی دموکراتیك جریانین یاراتدیغی شرایط نتیجه‌سینده مستقل یازیچی و شاعرلر جمعیتینی ایجاد ایتمیشدر و همین جمعیت آنا دیلیمیزده شعر و نثریمیزین انکشافی اوغروندا فعالیت گوسترمکده در و حال حاضردا دا مدنی علاقه جمعیتیله یاخیندان ارتباط ساخلامانددر.

بقیه‌سی ۴ نجی صحیفه‌ده

دنیا خبرلری

آذربایجان رادیوسندان

لنگر سالیب سوت چکمك واسطه‌سیله اعتصاب ایده‌نلره تبریك دیمیشلر باشقا شهرلرده ایسه چوخلی کارگرلر ایشدن ال چکمیشلر. تامی شهرینده نظامی حکومت اعلان ایدیلیب و پست و تلگراف اداره‌سی باغلانمیشدر بتون اداره ایشچیلری ایشدن ال چکیب و اداره‌لرین رئیسلری‌ده استعفا وئرمیشلر

اکتبر انقلابینین ۲۹ نجی ایل دونومی مناسبتیله

بیوك اکتبر انقلابینین ۲۹ نجی ایل دونومی مناسبتیله سووت اتفاقی نین صنایع مؤسسه‌لرینده استحصالات مسابقه لری باشلانمیشدر. باکو نفت مؤسسه‌لری ایشچیلریندن بیر عده‌سی ایندیدن بو مسابقه‌نی عملی ایتمیشلر

آمریقادا

آمریقانین پلیس و نظامی قوه‌لری ایستیرلر صون گونلرده آمریقادا اولان کارگرلرین اعتصابینی سونگو گوجیله یاتیرسینلار اما کارگرلر بونا اهمیت وئرمیوب و اعتصابه دوام وئریرلر، بیر چوخ نقطه‌لرده پلیس اعتصاب ایده‌نلره آتش آچیب بیر عده‌نی ئولدوروب و بیر عده‌نی ایسه میتینگ وئرن زماندا زندانا سالمیشلار. اعتصاب ایده‌نلر پلیسلره قارشی هجوما باشلاییب اونلارین سلاحلارینی آلمیشلار. قوزات بندرینین گمی ایشچیلری ایشدن ال چکیب بویوك نمایش تشکیل وئرمیشلر.

۱۰۰ دن آرتیق موتوری گمی هاپلله نچه دانه یلکانلی گمی بندرده

حمزه طهران مسافرتیمدن بیرلیچه خاطره

فوراً آدامی باغلاییرلار...

بیز گنجه طهرانا یئتیشه‌ییک. شمیده ظالم اوغلی فورا ایرلرینه قاچدی. منیده آقای دکتر جودت «نادری» مهمانخانه‌سینه گتیریب بیزیم استرحتیمیزدن گوتری مهمانخانه‌نین آریقلیقدەن ا تولی شکلی آلمیش «تانکا» بئزه‌ر مدیرینه تاپیشیردی.

منیم ساغ قولیم قره‌چمنده یارالانیب — بول اوزولی اوندان هئچ قان آخیردی. بونو نلا باش، گوزیمی بومالی ایدیم. هله بیر جورلیکله ال. اوزیمی یوووب تمیزلندیم. گنجه‌نی حزب توده‌نین قولوبیا گتدیم، اورادا چوق انترسان تمایشلر وئریردیلر.

صاباح طهرانین بیر چوق یئرین گوردیک. اعلیحضرتین مبارەک ! هیکلی هر بیر چهار راه دا گوزه چارپیر. آدامین اوره‌گینین باشینا اود دوشور، یازیق اللەلال سانلان! کارسان — کاردوروب باخیر.

طهراندا هرجوره آداملا رلا راست گلمك اولاییلر، آدام کوچه‌ده بیر یولداشی ایله تصادف ائدیبر، اوندان هارایا گتدیگینی سوروشدوقدا «- بو گون ناراشیم چوق قاتیشیقدیر-دیبیر.

الله بیر قولایلیما دانیشدیرجکیل کنارا، بیر اوژدان دانیشاجاقدر: — وقتیم وار که ! کتاب اوخو یورام، ایندی مارکیستی کتابلاری اوخو- ماقدایام، بیرده «داکونی‌می‌پولیتیک» باره‌سینده مطالعه آپاریرام. و «فاشیزم ناسیونالیزمی» ساده بیر شکلیله آنالیزه ایتمگه مشغولام...

اوندان آتاسینین گتدیگین سورو- شدیقدا دیه‌جکدر:

— اقتصاد سیستیم لرین امپریالیزم اطه نظریه‌دن تجزیه و تحلیل ایدیب تنقید ایتمیشم، چوق اساسلی مقاله لرده بو باره ده یازمیشام که، روزنامه لرده نشر اولسین...

— ایندی‌هارایا تشریف آپاریرسوز — دیگیز صورتده‌دیبیر:

— وئة تازه‌لیکده قاپیتالین آلمانیجا یازیلدیغینی اله گتیرمیشم — گتدیرەم اونا بیر باخام. یعنی بیر قسمتینی ده ترجمه ایتمیشم و ترجمه سین تئزلیکله قورتاریب چاپ ایتدیره‌جکم...

بشه...

اوندان سوروشاندا — بیرحزب‌ده وارسان یا یوخ؛ -جواب وئره‌جکدیر:

-خیر، حزبه هله کسی داخل اولمامیشام. بیرده نه‌یه لازمدر. من بیر روشنفکر آدامام و اوز مقاله لریم ایله موئعینده‌اجتماعه خدمت ایده‌جکم

آنجاق بو آقا یالانیشره ازبرله‌دیگی کتابلارین آدین حسابا قویا بیلر، لاکن عمل گوسترمیر. بوجور اوزگه لری یگمه یت «سیاسی!» آداملار طهراندا چوق — چوقدر. اونلارین دوره‌سینه دولاناقدا چتیندر. چونکه مباحثه‌ده فورا آدامی باغلا- ییرلار. اما عملده؟ واللە نه‌بیلیم!!...

آذربایجانجا دوزگون یازماق ایچون

ساده قاعده‌لر

-۵-

* * *

گچن مقاله لرده آغیزدان چیخان سوز لرین هر دیلده، اوچ نوع دن یعنی (اسم-فعل و حرف دن) عبارت اولدیغینی یازمیشدیق. بو اوچ قسمتین هر بیریسی‌ده هر دیلده نیچه نوعه آیریلار، نتیجه که قاباقدن توضیحات ویرمیشدیك که، مقصدیمیز (غرامیر) یعنی صرف — نحو یازماق دگیلدر فقط بیر نئچه ساده وجهیله رسم‌خط‌لری دوزەلتمك قصدی‌ایله بو مقاله‌لر یازیلمیشدر. مثلا خارجه کلمه لرینی دیلیمیزه نقل‌ایدەنده (قونفرانس-قومیته دموقرات — دوقتور — قونسرت) کیمی کلمه لری دیلیمیزین قاعده لرینه‌مغایر اولاراق (کنفرانس- کمیته-دمکرات- دکتر- کنسرت) کیمی‌غلط یازیلماسینلار. یا کلمه لرین آخرلرینه یاپیشان (لر-لار) (ده-دا) (دن — دان) (جه-جا) (سه-سا) وهکذا باشقا بونلار کیمی اولان شکیلچی لر، قالین سسلی، اینجه سسلی یئرینه و اینجه سسلی‌ده- قالین سسلی یرینه یازیلماسینلار والا بو قیسا مقاله‌لرده (صرف-نحو کیمی) گنیش و چتین علمی، بیر نئچه‌سطرده ویا بیر نئچه مقاله ده خلاصه ایتمك ممکن اولان ایشلردن دگیلدر.

* * *

بوتون دیللرده، صفتلر، صایلار، ظرف لر، حاللار و غیره عمومیتله (اسم) شعبه‌سیندن حساب اولونیرلار، فعل‌لر و حرفلرده نیچه نوعه تقسیم اولونولار. اما آذربایجانجا اساس (دانیشیق) حصه لری (٦) نوعدن عبارتدر در:

١ — اسم مثال: (آغاج)

٢ — صای مثال: (بش) — (اون)- (میث)

٣ — صفت مثال: (گوزەل) — (قارا) — (چرکین)

٤ — عوضلیك یعنی ضمیر مثال: (من)-(سن) (بیز)- (اونلار)

٥ — ظرف مثال: (بیر-بیر) (گوله-گوله) (یاناـیانا). آذربایجان دیلنده اولان ظرف باشقا دیل‌لرایله مقایسه ایدیله بیلمز.

یوخاریداکی بش جور (دانیشیق) حصه‌لری بعضی دیل لرده فقط عمومی تعریف ایله (اسم) آدلانیر بیزده مقاله‌نین اولینده اوخوجیلارین ذهنینی یورماماقدان ئوتری (عمومی) تعریفه کفایت ایتدیك.

٦ — فعل مثال: (گیدیرەم) (دانیشیرام) (یازیرسان)

(۳) ده کومکچی دانیشیق حصه لری واردر.

١ — عرب لرین حرف (جر) دیدیکی (قوشمالار) مثال: (کیمی)، (اوتری) (صونرا). بیزیم (قوشمالار) یعنی حرف(جر)لر عربلرین کینه بنزه‌مز. بیزیم کیلرین بعضی سی (اسمه) بنزه‌رلر.

٢ — (باغلایجی) یعنی رابط کلمه‌لر مثلا: (لاکین) (و) (که)

٣ — (ندا) مثال: (آهای) (آی) (واه) کیمی دیمك بیزیم دیلیمیزین دانیشیقدا آلتی اصل و اوچ و نوع ده کومکچی حصه لر واردر جمعا (٩) دانیشیق حصه‌لریمیز یا خود کلمه لریمیز واردر.

کلمه لرین آخرینه یاپیشان حرف لر یعنی شکیل چیلر (شکیلچی یعنی کلمه نین کوکی نین شکلینی ده‌گیشدیرەن) آذربایجان دیلینده همیشه (شکیلچی) آدلانارلار. اونلارا (حرف) دیمك غلط اولار. لاکین بیز (صرف-نحو) قاعده لرینی گچن دوره لرده عرب و فارس. دیل لرینده مدرسه‌لرده تحصیل ایتدیگمیزدن بعضی حرمتلی اوخوجیلاریمیزی باشا سالماقدان ئوتری آذربایجان دیلی نین قاعده وقانون- لارینی عربجه و فارسجا ایله بعضا توضیح ایتمگه احتیاج حس اولونور، بو مسئله‌یه ایسه محترم ادیبلر بیزیم اغماض نظری ایله باخما قلاری امید ایدیلمکده‌در. یوخسا هر دیلین اوزینه گوره قانون و قاعده لری‌نین اصطلاحی و خصوصیتلری واردر.

ف ا طور ۱۳۲۴

ملی مدنیتیمیزین پارلاق موفقیتلری

ایللر بویو مدنیته حسرت قالان آذربایجان خلقی آرتیق شانلی دموقرات فرقه سینین رهبرلیگی و قایغوکشلیگی سایه سینده‌ئوز ملی مدنیتنه صاحب اولموشدر. تاریخی نهضتیمیزدن صونرا آذربایجاندا بیر چوخ اصلاحات ایشلری آپاریلاراق بویوك موفقیتلر الده ایدیلدیگی کیمی ملی مدنیتیمیزین انکشافی ساحه‌سینده‌ده خلقیمیز بویوك کیفیتلی موفقیتلره نائل اولموشدر.

بونا جانلی ثبوت تبریزده تشکیل اولونمیش آذربایجان دولت تیاتری و آذربایجان ملی اورکستریني گوسترمك اولار. بوایکی مدنی مؤسسه‌نین آذربایجاندا تشکیل اولونماسینین بویوك اجتماعی اهمیتی واردر. خلقین روحینی اوخشاماق، اونلارا بدیعی ذوق ویئرمك، آذربایجانین تاریخی مدنیتین انکشاف ایتدیریب، ملی تیاترو و ملی موسیقی صنعتنی خلقیمز آراسیندا گنیشلندیرمك، یازیچیلاریمیزین شعرلرینی، موسیقی بسته‌کارلرینین یازدیقلاری موسیقی لری، خلقیمزین سیئودیگی خلق ماهنیلارینی و دنیانین کلاسیك ادیبلری‌نی خلقه یئتیرمك بوایکی مدنی موسسه‌نین واجب عملی ایشیدیر.

بونا گوره ده آذربایجان دولت تیاتری تاریخی نهضتیمیزدن بو آنه‌قدر الده ایتدیگی موفقیتلری ایله خنیمزی تانیش ایتمك‌دن ئوتری آذربایجانین باشقا شهر، قصبه و کندلرینده‌م اهالیه مدنی خدمت ایتمك ایچون تیاترونین یارادیجی هیئتی مسافرته چیخمیشدیر. بو هیئت مهر آیینین اوننده اردبیلدن آذربایجانین اوزاق گوشه سینده اولان آستارا شهرینه حرکت ایتمیشدیر.

آستارا اهالی‌سی تیاترین یارادیجی هیئتنین شهرین ۱۵ کیلومتر ایگینده پیشواز ایده‌رك نفس‌لی اورکستر ایله قاباقا چیخیب هیئتین بدیعی رهبرینه وگورکملی آرتیستلره گول دسته‌لری تقدیم ایتدیلر.

حرمتلی آرتیستلر یئرلی اهالی ایله بیرلیکده شهره وارد اولارکن خلق اونلاری حرارتله‌استقبال ایده‌رك شعارلار دییب اوراسلری ایله‌یاشاسین خلقیمزه سعادت وره‌ن دموکرات فرقه‌میز و اونون سوویملی رهبری آقای پیشه‌وری یاشاسین ملی اینجه صنعتیمزین نماینده لری دییردیلر. همین گون آخشام حرمتلی آرتیستلریمیز طرفیندن معارف بناسی سالونوندا بویوك بیر کونسرت وئریلدی. کونسرت چوخ مراقلی ایدی کونسرتده اشتراک ایدن آرتیستلر لیاقتلی بیر صنعتکار اولدوقلاریندان تماشاچیلار خوش حال ایدیلر او ایدی که هر دفعه چیخیش ایدن آرتیست و یا آکتریسا لاری شدتله آلقیشلایاراق ایکینجی دفعه صحنه‌یه چیخما لارینی تقاضا ایدیردیلر.

کونسرتده اشتراک‌ایدن آرتیستلردن ملاحظه‌لی‌سه مالك اولان آقای علی اصغر رضوانین ایفا ایتدیگی (تبریزیم) (کوراوغلی) (تبریز گوزه‌لی) ماهنیلاری، گنج و استعدادلی آرتیست محمدعلی ولیزاده نین (وطنیم) (گنجلیك بویماسی) شعرلری خانم لیلا محسن‌پورین (لیلا) (یاخان دوگمه‌له) (قیزیل گول) ماهنیلاری آقای محمدپنین، احمد زاده‌نین و آقای مزدورینین کمدی رولاری خانم آرشالوسین (قاراگوزلر) (باغچه‌دن گلن‌یار) ماهنیلاری و (آرزو) رقصی خانم سارا بغمین (جیره) (مولیلی) ماهنی ورقصی لری، آقای بهمن حیدر زاده و حضی حسین زاده‌نین رقص نمره‌لری تماشاچیلار طرفیندن بیه‌نیلره‌ك خلقین حسن رغبتینی قازاندیلار. کولسرلده آذربایجانین خلق آرتیستی سوویملی اتل عاشقی عاشق حسین جوانین چیخیشینی خصوصیله قید ایتمك لازمدر.

اونون اوخودوقی «قهرتبریزوار» «آتا» «چاغیر داماغیم منیم» شعرلری تماشاچیلار طرفیندن دفعه‌لر ایله آلقیشلاندی. آذربایجان دولت تیاتروسینین یارادیجی هیئتی آستارا شهرینده اوچ بویوك تمایش عزیر حاجی بك اونون «آرشین مال‌آلان» موسیقی‌لی قومه‌دیاسی جلیل محمدقلی زاده‌نین (ملانصرالدین) «آنامین کتابی» دراماسی شیروانزاده نین «ناموس» دراماسینی موقع تماشایه قویاراق خلقین سونسوز محبتنی قازا نماقدا موفق اولدولار.

بوندان علاوه دورت بویوك کونسرت و بیر تمایش فدائیلر، قادینلار و محصللر ایچون وئریلدی.

مهر آیینین اون اوچنده آستارا بخشدارلیغی طرفیندن شهرین دریا کناریندا‌کی‌شلات ساختماننده آرتیستلرین شرفنه بویوك بیر ضیافت وئریلدی. همین گون آخشام صونوداع تماشاسی «آنامین کتابی» دراماسی اوینانیلدی نمایشین دوردنجی پرده‌سی باشلانمادان تایاق یئرلی تشکیلاتلارین نماینده لری حرمتلی فرقه مسئولی آقای زمانی، شهرداره‌سی رئیسی آقای رحمانی قادینلار تشکیلاتی طرفیندن خانم ایرج صحنه‌یه چیخاراق آرتیستلره تبریك دییب گول دسته لری و قیمتلی هدیه لر تقدیم ایتدیلر. آذربایجان دولت تیاترینین مدیری و بدیعی رهبری آقای صمد صباحی جواب نطقی سویله‌یره‌ك عزیز و مهربان آستارا اهالیسینه عموم آرتیست و آکتریسالار طرفیندن اظهار تشکر ایدیب قید ایتدیکه، هر بیر خلق ئوزونون تاریخی قهرمانلاری وصنعتکارلرینین آدیله افتخار ایتمیشدرلر. ازون ایللر مداخله‌جی دولتلرین تضیق وآمانسیز فشاری آلتیندا بوتون ملی عنعنه وصنعتینه حسرت قالمیش خلقیمزین بوگون ملی تیاتر صنعتیمزین الده ایتدیگی موفقیتلاری استقبال ایتمه‌سی تصادفی بیر حادثه دگیلدر. بوگون آرتیستلریمیزین مدنیت پرور آستارالیلار طرفیندن سه‌وینجله‌استقبال اولونماسی آذربایجان خلقنین ئوز دوغما مدنیتینه اولان جوشغون علاقه و مناسبتلرین ثبوت ایدیر. بیز اونا گوره افتخار ایدیریك که خلقیمیز مدنیت پرور بیرخلق اولماقلا برابر الده ایتدیگمیز هر بیر مدنی نائلیت ایچون سه‌وینیر.

تیاتریمیزین یارادیجی هیئتی آستارادان اونودولماز خاطره‌لر و گوزه‌ل تاثیراتلارلا آیریلدیلار. چیچه کلنن ملی تیاتریمیز وار اولسون. یاشاسین خلقیمزه «الهام وئرن شانلی دموقرات فرقه‌میز و اونون سه‌ویملی رهبری آقای پیشه‌وری!»

چیخشلاردان صونرا «آنامین کتابی» دراماسینین دوردنجی پرده‌سی موفقیتله خاتمه تاپدی. دولت تیاتریمیزین آستارانی ترك ایده‌جگی خبری تماشاچیلار آراسیندا آجی تاثیره سبب اولدو. آستارالیلار ئوز صنعتکارلارین اوغورلارلا یولاسالیب اونلارا داها بویوك موفقیتلر دیله‌یردیلر.

دوقتور ابراهیم‌زاده

اوشاقلق صحیه معارفی

٥

اوشاقلاردا اولجه چیخان دیشلره سوت دیشلاری دیبلر. بونلارین معین وقتدن چیخماغا باشلامالارین و بیر مدتدن سونرا تو کولوب یرلرینه همیشه لیك چیخماسی انسانین وجودیندا جدی بیر فیزیولوژی قانوندر. اوشاقلار دیل آچان و دانشماق ایسته‌ین وقتلرده سوت دیشلری چیخماغا باشلاییر بو دیشلرین اولنجی فزیولوژی جهتدن اهمیتی اودرکه، تازه‌جه دیل آچان اوشاق ئوز سوزلرینین سسلرینی دوز گون دیه بیلسین. ایکینجی فزیولوژی اهمیتی بودر که، بو دیشلره کسیجی دیشلر دیبلر، چونکه خوراك اولجه بو دیشلره تصادف وتماس ایتدیکینه گوره بو دیشلر او خوراکی کسیب پارچالا یرلار. ایکینجی نوبه‌ده یان طرفلرده چیخان دیشلار درکه، بونلارا ازتیجی دیشلر دیبلر، چونکه کسیجی دیشلر طرفدن پارچالانمیش خوراکلارین بو ازدیرجی دیشلرده داراتیب ازیر یاخشی کسیلمش و یاخشی ازیلمش خوراکلار آغیز بوشلوقنده اولان سلیك ماده سیله یاخشی مایعه قاتیشا بیلر و یاخشی قاتیشمیش خوراکلرده معده ده یاخشی ئوز هضمه گیده‌در. آغیز بوشلقیندا اولان سلیك مایعه لرینن، خوراگین یاخشی، آسان وتیز هضمه گیتمه‌سینده چوق بویوك رولی واردر. دیمه بوسوت دیشلرینن اوشاقلارداچیخماغا باشلاماسی اونی گوستریرکه، اوشاغا سوتدن علاوه غیری اوشاق خوراکلاریندا ویئرلمه‌سی و قتی چاتیبدر، بوندان علاوه بوسوت دیشلرینن ئوز وقتنده چیخماغا باشلاماسی ایله تعیین ایتمك اولارکه اوشاق‌دوزگون انکشاف ایدیر یا یوق.

سوت دیشلرینن چیخماسی ترتیباتی

اوشاغین ٦-٨ آیلاری آراسیندا قاباقدا-آشاغیدا کسیجی دیشلر ۲ عدد، ۷-۱۰ آیلاریندا یوخاریدا قاباقدا کسیجی دیشلر ۲ عدد. ۱۱-۱۲ آیلاریندا یوخاریدا و آشاغیدا قاباقدایان کسیجی دیشلر ٤ عدد، ۱٤-۱٦ آیلاریندا یوخاریدا بیرنجی دیشلر ٤ عدد ۱۸-۲۰ نجی آیلاریندا یوخاریدا وآشاغیدا بیرنجی کوتوکلی دیشلر ٤ عدد. ۲۲-۲٤ نجی آیلاریندا یوخاریدا وآشاغیدا ایکینجی نوبه‌لی کوتوکلی دیشلر ٤ عدد چیخیرلار، که بونلادا سوت دیشلرینن چیخماسی قورتاریر. دیمه‌لی اوشاغین ٥ و ۲ ر ۲ یاشی تمام اولاندا آغزیندا ۲ عدد سوت دیشلری حاضر اولور.

ژاپونیادا

محاربه جانیلری ژاپونیادا محاکمه ایدیلن زمان معلوم اولمشدر که‌ژاپون دولتی محاربه زمانی سوومت اتفاقنا نسبت ئوزینی بیطرف گوستردیگنه باخمیاراق سوومت‌اتفاقنین نئچه گیمیسنی باتیرمیشدر علاوه ژاپون حکومتی موسقواداولان سفارتخانه‌سی توسطیله سوومت اتفاقندان بعضی خبرلر اله گتیریب آلمان دولتینه یئتیرمیشدر

آذربایجان مطبعه‌سی.

آذربایجان خلق ادبیاتی

آذربایجان فولکلورینین ان گنیش و زنگین قسمتی اولان « خلق ادبیاتی » حصه‌سینی توپلاییب نشر ایتمك آرزوسیله بو گوندن باشلا یاراق آذربایجان روزنامه‌سینده بیر ستون آچیلیر .

آذربایجانین مختلف نقطه‌لرینده اولان بوتون مراقلی و هوسکارلاردان تمنا ایدیلیر آذربایجان فولکلوروینین بو حصه‌سینین تکمیلی صورتنده توپلانماسی ایچون بوخاریداکی موضوعلارا عاید معلوماتلارینی دقتله یازیب آذربایجان روزنامه سی اداره‌سینه گوندرسینلر .

آذربایجان روزنامه‌سی

آذربایجان خلق ادبیاتی

توپلایان . قوسی

بایاتیلار

ساغلیغیمدا گلمه‌دین ،
قبریمین اوستنه گل .

عزیزیه‌م مندن آل ،
سنده چکیج ، منده نال .
سینه‌م عطار دکانی ،
نه ایسته‌سن مندن آل .

من عاشق ، بیر دیناریم ،
بیر دینیم ، بیردیناریم .
گل فلك قیامته ،
آغاجدا بیردی ناریم .

الیمده تار چالارام ،
آهیله زار چالارام .
گوتوررم غم سازینی ،
همیشه یار چالارام .

عزیزیم شکر جانیم ،
بو دردی چکر جانیم .
نه حقیم وار ، نه‌مزدوم ،
بگلره نوکر جانیم ،

عاشق ، نار آلان جانیم ،
حیوا ، بار آلان جانیم .
بیوفا یاردان اوتری ،
گل تك سارالان جانیم .

من عاشق ساقی سیه‌م ،
مجلسین ساقی سیه‌م .
یار منه ایلسه باخیر ،
گویا که یاغی سیه‌م .

عزیزیم گونه دوشدوم ،
کولگه‌دن گونه دوشدوم .
فلك ایوین ییخیلسین ،
سن دییه گونه دوشدوم .

عزیزیم ، یازدی جانیم ،
آل قلم ، یازدی جانیم .
بلبلی باغدا گورروب ،
دیر که ، یازدی جانیم .

قلیانی بیاق چکدیم ،
دولدوردوم بیاق چکدیم .
سنی بیوفا گوردوم ،
یولوندان ایاق چکدیم .

من عاشم ، باخدی کم ،
باغبانی کم ، بختی کم .
من فلکه نیله دیم ،
فلك منه باخدی کم .

فلکی دیندیریدیم ،
آغلادیب ، گولدوریدیم .
یازبین یازان یشرده ،
قلمین سیندیریدیم .

جیرانام دوزه گللم ،
کهلیه‌م گوزه گللم .
یوز ایلده خسته یاتسام ،
ساغالیجان سیزه گللم .

عزیزیه‌م گل منم ،
بلبل منم ، گل منم .
صبحه تك یالوارماسان ،
دانیشمانام ، گلمنم .

گئده‌رم او تورمارام ،
تعنه سوز گوتورمه‌رم .
خنجر ایله دوغراسان ،
سندن ال گوتورمه‌رم .

عزیزیم نجه یارام ،
بیلمیره‌م نجه یارام .
ائل بیلیر ، عالم بیلیر ،
من سنه نجه یارام .

من عاشق داغا وئره‌رم ،
دالیسی داغا وئره‌رم .
بیلسم که گلیرسن ،
جانیم صداغا وئره‌رم .

عزیزیم آل کاغاذیم ،
دیلی یوخ لال کاغاذیم .
گل گئت یارین یانینا ،
دیل اول یالوار کاغاذیم .

یار ، باشیما آغ سالللام ،
کتان سالللام ، آغ سالللام .
یا آختاریب تاپارام ،
یا گوزومه آغ سالللام .

عزیز بیه‌م نه قییام ،
زلفون یوزده نه قییام .
سن جمالمدان نه قییدین ،
من جانیمدان نه قییام ؟

بو داغدان آشان منم ،
... زر لشان منم ،
یولوندان یول گوزله‌ره‌م ،
همدیم وار یوخدا نماثام .

سونایام ، گول اوسته‌یم ،
بلبلم ، گل اوسته‌یم ،
گل بیر قول بوبون اولاخ ،
گئده‌ره‌م یول اوسته‌یم .

عزیزیم هارا گئدیم ،
بیلمیره‌م هارا گئدیم ،
سن منی عشقه سالدین ،
بلبلم هارا گئدیم .

عزیز بیه‌م یازیغام ،
قیشی محنت ، یازی غم .
من اولمم سنه قربان ،
سن اوله من یازیغام .

یول اوسته بولاغ اوللام ،
آخارام بولاغ اوللام .
سن منیم بیر داناسان ،
گوزوم گوز قولاغ اوللام .

عزیزیم کیمه گئدیم ،
تارجیه‌م سیمه گئدیم .
یار منه دردغم وئردی ،
درمانا کیمه گئدیم ؟

من عاشق ، یاری جانیم ،
یاربدان یاری جانیم .
یولونا گوز تیکمکدن ،
قالدییب یاریجانیم .

من سنی گل بیلیردم ،
آلنیندا تئل بیلیردم .
اوجا داغلار باشیندا ،
قوروماز گول بیلیردم .

عزیز بیه‌م وار دردیم ،
یوخ درمانیم واردردیم .
خلق گل اکدی ، گل دردی ،
من گل اکدیم ، خاردردیم

قیزیل گلی دره‌رم ،
پنجره‌یه سره‌رم .
وفالی یاریم اولسا ،
یولوندا باش وئره‌رم ،

عزیزیم منده یتیم ،
من یتیم ، منده یتیم ،
های آرزویا یتدی ،
گون اولسون منده یتیم .

بولاغ اولوب بولانام ،
دورد ییریانا دولانام ،
الیمه چاتسا ،
سائل اولوب دیلنیم .

من عاشق اینجی منم ،
در منم ، اینجی منم .
باش قویوب دیزین اوسته ،
جان وئره‌م اینجی منم .

فرقه‌وی اعلان

بونیله بوتون شهر کمیته‌سینین فرقه‌عضولرینه خبرویریلیرکه ئوز عضویت کارتلارینی مهر آیینین آخرینه‌کیمی مربوط حوزه‌سینده (کنترول اولدی) مهری ایله مهر ایتمه‌لیدرلر.

تبریز شهر کمیته‌سی

ق . قهرمان زاده

انتظار

(اورمیه ده بیر حادثه)

۳

نیه سنده بو حال ایودن اوزووه بر باش باغلاده ! دیدی او بیربسی ده یئردن ساخسی قنجانی گوتوروب جیبینه قویدی ایودن بر شی تاپمادیقلاریندان داها غضب لنیب آجیغینی بو کیشی یه توکدولر . اونی سوگدولر — وور دولار . اوندان اسلحه نین یئرینی خبر آلدیلار آنجاق او بیر سوز دیدی .

حیف که منده سلاح یوقدر !

حزبه یازیلاندا دیبیردینکه بو گونون وار ؟ ایندی‌حزبی کومگینه چاغیر .

او آچی آچی گولوردی . زوالی اوشاق آغلایر آرواد اونلارین آیاغنا ییخیلیب یالواریردی آنجاق یازیق بو شخصین یالواریشی بو کوبود آداملارین قلبینه تاثیر ایتمیردی . اونلاردان بری قادینی تپیك له ووردی ، کیشی غیض ایله ؛

سیز نیه اونی وورورسوز؟ من مقصرم منیمله ایشینیز اولمالیدر آرواد اوشاغی حقنیز یوقدر ووراسوز — دیدی . اونلاردان بیری اونین قولونی باغلایاراق دیدی :

— بیزیم هر بیر ایشه قاریشماغا اختیاریمیز وار . چونکه رضا شاه بیزه بو امری ویرمیش دی . کیشی نی ایته‌له دیلر . او آغزی اوسته یئره سریلدی . اونون بورنوندان آخان قیزیل قان آستانانین قاباغنا توکولدی ، آتا سنین بو حالینی گورن اوشاق .گوجی گلدیکجه چیغیرماغا باشلادی . او ساکت بر حالدا آیاغا دوردی و دیدی :

آغلامایین من بیلیرم عمریم بونلارین الینده‌در . سن‌الله منیم بو اوشاغیمدان مباظت اول ! — آروا دینا سویله‌دی . امنیه لردن بیری ایسته‌دی نیزه ایله اوشاغین قلبین دلسین لاکن آناسی تیز اونی قوجاغینا باسدی‌کیشی عزیزیم آغلاماق زمانی آرتیق کیچدی . ایندی قالقماق زمانی‌در. دییب گوزی یاشارمیش حالدا اوشاغین سولقون اوزوندن ئوپدی .

زوالی کیشی نی ایته‌له - ایته‌له آپاردیلار . آرواد قاپی آغزیندا یایلمیش حالدا یئره سریلمیشدر . اوشاقدا گوزلرینی اورومی نین قارانلیق سماسنا تیکه‌رك دورموشدی . او سانکه طبیعتدن دده سنین هارایا آپاریلدیغینی خبر آلیردی .

طبیعت ایسه بو گناه سیز اوشاقدان اوتانیر میش کیمی ساکت دورموشدی . آنجاق آرا بیر کولك آغاجلاری سیزیلدا دیردی .

بو قانلی حادثه دن بیر نچه گون کئچدی . فدائی دسته لری امنیه لرین وحشی‌لیك لرینه سون قویدولار . قادین اری‌نین انتقامینی آلماق ایچون تشکیلاتا یازیلدی . بو اوشاقدا هر آخشام عادتی اوزره ایو قاپی سینین آستانا سندا و دده‌سینین قانی توکولن یئره دایانیاراق اونون یولونی گوزله‌ییردی . و آغزینی حیطه دوتاراق :

دده گل — گل دیه چاغیریردی . بو یازیق اوشاق خیلی دایانیر و دده سنین گلمه دیگینی گوروب کدرلی بیر حالدا آناسنین قوجاغینا سیخینیردی . ینه ده اوشاق بیر امید ایله گوزلرینی قاپی یا زیلله ییب و هردم ئوز ئوزونه «دده گل — گل » دیه خبرداجا اللری ایله اونی چاغیریردی ؛

صوت

آمریکانین مستعمره‌لری

۱ نجی صحیفه‌دن بقیه

مهم اولدیغی حالدا بیتگی وعضویت‌له محصول لحاظندان اولدیقجا زنگین‌در. جزیره‌نین آدی ایسه بولو گوستریر ، اسپانیول دیلینده پورتوریکو «بولایق بندری» دیمکدیر. پورتوریکو جزیره‌سینده چوخلی مقداردا قند ، نیشکر ، توتون آناناس و باشقا ایستی یئرلره مخصوص اولان محصوللار اله گلیر. ۱۹۴۰ نجی ایلده پورتوریکو نین میوه صادراتی ۸ ملیون دولارا چیخمیشدر. عین‌زماندا جزیره قیزیل ماگنز و دوز یاتاقلاری جهتینجه‌ده اولدیقجا زنگین‌در.

اما پورتوریکو اهالیسی بووارداندان استفاده ایتمک امکانینامالک دگیلدرلر. ایکی ملیون جمعیتدن ۱۳۰۰۰۰۰ نفری اکین‌چیلیک ایدیر. بونلارین بیرچوخ قسمتی گونه‌مزد اکین‌چیدرلر واونلارین چورکی داهادوغروسی حیاتلاری اربابلارین میلینه باغلیدر جزیره‌نین جمعیتینین ۳۰ فائضی ایندی‌ده‌سوادسیزدر آمریکامقاماتی پورتوریکو یرلی اهالیسی و کتله‌لرین حقیقی و کامل استعماری متدودلار اوزره استثمار ایتدیکلری حالدا اونلارین ملی آزادلیق حرکتینی ده قاباغینی وحشیجه‌سنه آلیرلار. بوناباخمیاراق ایکنجی جهان محاربه‌سندن‌سونرا بوحرکت اولدیقجا شدید وسرعتلی بیر صورتده گنیشلنمکده‌در. آیلاردر که پورتوریکواجتماعی تشکیلاتلاری طرفندن آمریکا حکومتینه گوندریلن پیاملار مطبوعاتدا منعکس اولماقدادر بوپیام لاردا پورتوریکو اهالیسی ئوزلاری‌نه ئوز مقدراتنا حاکم اولماق امکانینی ایسته‌ییرلر.

پورتوریکونین پایتختی اولان سان‌ژان‌دان ویریلن خبرلره گوره‌بورادا کامل استقلال «شعاری آلتندا اولدیقجا بویوک و عظمتلی میتینک وتظاهرلر تشکیل اولموشدر.

حتی آمریقانین ئوزینده‌ده بیرعده وارکه پورتوریکواساسنامه‌سینده‌تجدید نظر اولماقی طلب ایدیرلر. بیلدیگیمیز کیمی واشنگتن باشقااستعمارچی دولتلاردن مستعمره‌لرینه استقلال ویرمگی‌ایسته‌ییر تابئله‌لیکله مستعمره ئولکه‌لرین بازارلارینین قاپوسینی آمریکا شرکتلرینین اوزینه آچسین.

حکومتی تئز بیر صورتده پورتوریکو مسئله‌سنی حل ایتمگه چاغیران نیویورک تایمز روزنامه‌سی یازیر:

«آمریکا کنگره‌سی بیزیم‌ئو زیئرلریمیزده اولان خلقلرین "ایسته‌کلرینی قبول ایتمه‌ییب و اونلاری تانیمادیقی حالدا بیر باشقائولکه‌لردن نتجه‌ایسته‌یه بیلاردیك کـه‌مستعمره‌لرینه استقلال و حاکمیت‌ویرسینلر؟»

بئله بیر مشکل موقعیتده واشنگتن تله‌سمکه تصمیم دوتمشدر. سنا پورتوریکویا استقلال ویره‌ن بیرپروژه‌نین طرحینه باشلامشدر. معلومدر که بو طرحده «بعضی محدودیتلر» نظره آلینمشدر. اوجمله‌دن آمریکا دائمی اولاراق بو جزیرده نظامی‌داياغلاری الده ساخلامالیدر و سائره ....

چون بو اوبونجاق استقلال پورتوریکو اهالیسینی راضی ایده‌بیلمزخلقی آرام ایتمک ایچون تصمیم دوتمشدر که پورتوریکو اهالیسیندن بیرینی اورایا حاکم تیکسینلر. بورادانهایت درجه دقت اولموش وهچ اوزاقا گیده‌بیلمه‌میشدر! اوزون مدتلر مستعمره‌نین واشنگتندا نماینده‌سی و «اینانیلمیش بیرآدام» اولان «پیزو» بووظیفه‌یه ماموراید یلمشدر بوانتخاب پورتوریکودا جدی وحدسیز بیر نفرت حس یاراتمشدر پورتوریکو استقلالی اوغروندا مبارزه ایده‌ن کنگره‌نین رئیسی «کونسپسیون» ملتی متانت و استقامتله ئوز حقلی طلبلاتندان‌جدی‌صورتده مدافعه‌یه چاغیراراق دیمیشدر:

«بیز تام آزادلیق ایسته‌ییریك حالبوکه بیزونین بورایا حاکم تیکیلمه‌سی آمریکانین پورتوریکویا فشار و تسلطنی همیشه‌لیك ایتمك مقصودیله اولمشدر.»

خلاصه آمریکا مستعمره‌لرینین بیرینده وضعیت بو قرار ایله‌دور. لاکن تك پورتوریکودگل که‌اوزون مدتلر استقلال الده ایتمك و استعماری تسلط و فشاردان قورتارماق ایچون‌چالیشیر وبو گونه‌قدرده‌نتیجه الده‌ایده‌بیلمه‌میشدر بلکه فیلیپین‌ده‌وضعیت بئله‌در اوندان ئوتری اورانین‌استقلالی رسمی‌صورتده تانیندیقی حالدا ینه‌ده خارجی تسلطین فشاری آلتیندا ایتلمکده‌در فیلیپین اهالیسیده بو اسارت زنجیرینی صیرسیز لیکله پارچالاماقا و بوینیندان آتماقا چالیشیر اونلار آزاد اولماق آزاد یاشاماق ایسته‌ییرلر.

ظالم اوغلی - ظالم

دوغرودانداکه حسابی ...؟

اونونلا اتشیکده گوروشنده بیر ساعت سیزی دوتوب یوراجاقدر. او قدر دانیشاجاقدر که ، گیجه‌له‌ییب گوره‌جکسینیز اشیگده یادینیزدان چیخاراجاقسینیز. آدامی که تانیماق اولماز! بو آدامین بئش وقت نمازدان باشقا هرنه دیسوز — الیندن گلر.

اما خواهش ایدیروم سیز بیر دقیقه اونون اداره‌سینه گئدون — خیر ، سن گوره‌ن ده‌ییلدر ، سیگاری آغزیندا سالیب ایزین دالیسیندا اوتورور. اون دقیقه‌دن بیر قلمی دفترین اوزه‌رینده حرکت گتیریر ، سونرا قورسلانا — قورسلانا ، چوق «متین» بیر صورتده دانیشیر. قلمی یئره قویوب چایین ایچیر. اوندان سونرا ایاغنا قالخیب اشکافدا اولان کتابلاری الشدیریر ، ینه اگلشیر. بعضی آداملارین باره‌سینده اظهار عقیده ائدیر ، مثلا دییر :

«شهدی قربان پیس آدام ده‌ییل ، اونون خاطرینی چوق-چوق سئوه‌ره‌م. یانی بیز ایله ده بیر آز قوحوم لیغی واردر - رحمتلیك آتام دا اونون خاطرینی چوق - چوق ایستر ایدی.

سونرا بیر آز فاصله ورلیر :

سیگاری آلشدیریر ، ینه دانیشیر : دئیج من غلامحسینی بئله بیلمزایدیم ، چوق « مرتجع » بیر آدام ایمیش ، بئله مرتجع وار — مرتجع وارها ! اوگون دئدیم : کیشی گئت ایشوا ، بو حرکتلر پیس در. والله ، خلقدن باش‌چیخارماق اولور. مرتجعین بیری مرتجع هئچ بیلمیر نه ایتسین ...

ینه قلمی گوتورور — ایکیجه کلمه یازیر. آدام خواهش ائدیر که بیر آز تئز اولسون. اما او ، ئوز وضعیتینه دوام ویرمکده در :

— او گون بیرده‌ن بیره گوردیم باشیمدان بیر سانجی دوتدی ، دوره‌دوم تلفن ایله‌دیم حاجی دکتر گلدی. سن ئوله‌سن ، ایله یازدیغی آسپرینی آتجاغین باشیمین سانجی‌سی اورادا قویدی یئره.

او ، اوطلاقدا اوروپیه ده در. کاغذی گلیب‌در. کاغذی‌دا الله چیبینده در ، بو در ، یوخ اوبیری جیبیمده‌در ، بالام بورادادا یوخدر — آها ! قالیب ایوده کی قوتیمین جیبینده ..

اوندان خواهش اولونور که تئز یازیب ایشی قورتارسین.

محمودی سسله‌ییر — محمود ! منه بیر قلیان دا گتیرسون پیس اولماز ، ها چونکه عادتیم ده‌ییل - اما نه اولار که !

قلمی مرکبه باتیریر. بیر آز دفتره باخیر ، سونرا گوزلرین مجهول بیر نقطه‌یه تیکیب فکره گئدیر ، سانکه مهم بیر مسئله‌نین باره‌سینده فکر دریاسینه جومیشدر. آخیردا قلمی یئره قویور قلیان چکیر ، چای ایچیر - دانیشیر. هئچ بیر ایشده گورمیر.

آخیردا کاغذین اوزرینده قلمین چیزیلدادیر. اداره‌لرین اوضاعی باره‌سینده اظهار عقیده ائدیر. زنگی وورور. او یاسبانه دئیین اوآدام - لاری گتیرسین.

ایشی- ایشه قاتیر. آدام حرصله‌نیر. لاکن بو ئوز متانتینی حفظ ایتمکده در ، همین وضعیت‌له قاتلاشمالی و ایشین آخرینی گوزله‌ملی ییك.

دوغروسی یئرینتزبوش! ایکی گون قاباق من بو وقارلی و متین ! آقانین گیرینه دوشمیش ایدیم. ظالم اوغلی ظالم دوغرودانداکه حسابی بیر رئیس کیمی‌در.

یونانستاندا داخلی وضعیت

نده نیویورق دا تشکیل ایدیله جك عمومی اجلاسیندا مطرح ایدیله جکی محتمل در.

اساسا انگلیز عسگرلری آلمانلاری یونانستاندان اخراج ایتمك بهانه‌سی ایله او ئولکه‌یه گیرمیش ایدیلر لاکن انگلیز عسگرلری یونانستانا گیردیکدن بری ئوز نفوذینی دموقرات عنصرلرین علیهنه ، فاشیستلرین و قرالچی‌لارین نفعینه اعمال ایتمیشدر.

او زمان دان بری‌انگلیزلرمرتب صورتده یونانستانی تخلیه ایده‌جکلرینی دفعه‌لرله وعده ایتمیشلر :

یونانستاندا نظم قورولدوقدان سونرا اورانی تخلیه ایده‌جکیك.

یونانستان انتخاباتدان سونرا تخلیه ایدیله‌جکدر.

یونانستان رفراندوم دان سونرا تخلیه اولوناجاقدر.

یونانستان قرالین مراجعتیندن سونرا تخلیه ایدیله جکدر.

بوتون بووعده‌لرله برابوهرگون یئنی انگلیز قوه‌لری یونانستانا سوق ایدیلمکده و انگلیز باسقی‌سی بوئولکه‌ده شدتلنمکده‌در. انگلیزلر یونان هیات حاکمه‌سینین یگانه حامی‌سی‌درلر و بوخائن عنصرلر هیچوجهیله خارجی قوه‌لرین یونانستاندان چکیلمه سینه موافق دگلدرلر.

ارناگوره‌ده انگلیزدیپلوماسی‌سی بوخائن‌لرین رضایتین یونان خلقی حسابینا قاتماقدادر.

ایندی « ا . آ . م » طرفیندن گونده‌ریلن بو اعتراض ، یونان‌خلقین وجدانیندان وواراغیندان یوکسلمکده اولان بیر اعتراض علامتی در.

لاکن ایندی دن تخمین ایتمك اولارکه بوشکایتین مقابلینده انگلیزلر « چالداریس » امضاسی ایله بیر رضایت کاغذی چیخاراجاقلار ،

و حتی بیرلشمیش ملتلر نزدینده کی یونان ممثلی بو شکایتین خارجی و خائن عنصرلر ! طرفیندن گونده‌ریلمه‌سینی ادعا ایده جکدر.

هرحالدا بوتون ارتجاعی و نظامی تشبثلره رغما ، یونان نهضتی خلقین اکثریتینه دایاندیغیندان و بویوك وطن محاربه‌سینده آلمیش اولدیغی پارتیزان‌محاربه‌لری تجربه‌لریندن‌استفاده ایتدیگیندن ، بو نهضتی یاسدیرماق و آرادان آپارماق غیرممکندر.

ایندی « اولمپ » داغی قلعه‌سیندن شعله‌چکن بوآزادلیق اودی سونمزدر!

سووه‌ت اتفاقیله مدنی رابطه ساخلایان ...

۱ نجی صفحه‌دن بقیه

اینجه صنعت سکسیونی

جمعیت نزدینده اولان اینجه صنعت سکسیونی ئوز فعالتی ه‌وی خصوصا حق و حساب دوریندە بویوك فعالیت الده ایتمیشدر. اینجه صنعت سکسیونی اساس اعتبارایله گیزلین خلق یارادیجیلیغی اوزه چیخارتماقدا و او خلق یارادیجیلیغنی علمی معاصر صنعتین طلب ایتدیگی قاعده اوزره قورماقدا مثل سیز موفقیته نائل اولموشدرکه بو موفقیتلر خلقیمیزین تاریخینده و سووه‌ت اتفاقیله آپاردیغیمیز شرفلی مدنی علاقه ایشینده قیزیل خط ایله تاریخ صحیفه‌لرینده یازیلاجاقدر.

اینجه صنعت سکسیونی ئوز ایشینی اساس اعتباریله ایکی ساحه‌ده آپارمشدر ، بیر قسمتی موسیقی تیاتر ساحه‌سینه عایددر او بیری قسمتی ایسه رسامليق ساحه‌سینه عایددر.

معلوم اولدیغینا گوره جمعیتیمیزین هله بیرنجی فعالیت ایلینده جمعیت طرفیندن تیاتر دسته‌سی تشکیل اولموشدی لاکن بو دسته مکمل بیر تیاتر حالینی آلمامیشدر. ۲ - نجی ایل ده ایسه یعنی گئچن فعالیت‌ایلینده بو تیاتر دسته‌سی جمعیتین و مدنیت ایوی نین بلا واسطه مادی و معنوی یاردیمی ایله بویومگه و ترقی ایتمگه باشلادی و نهایت ملی نهضتیمیزین یاراتدیغی شرایط نتیجه سینده جمعیتین تیاتر دسته‌سنی ملی دولته تحویل ویرمکله شهریمیزده بویوك بیر ملی تیاتر ایجاد ایتدی دیمك اولار که بو تیاتر ، معاصر تیاتر صنعتین طلب ایتدیگی سویه‌یه چاتدیریلمیش و تیاتردا ایشچی لرین ، متخصص لرین و باجاریقلی آرتیست و رژیسورقوه‌لری نین بلا واسطه یاردیم و چالیشمالاریله بوگونکی آبرومند بیر حاله دوشموشدر.

تیاتر دسته‌سینی ملی حکومته تحویل ویرمکله برابر شهریمیزین موسیقی عالمنه مربوط شخصلری جمعیتین دوره‌سینه توپلایاراق خلق چالقی آلتلری دسته‌سی یاراتماغا باشلادی مدنیت ایوی نین و جمعیتین اهتمامی نتیجه سنده بـو خلق چالقی آلتلری اورکستری معین علمی اساسدا قورولماغا همچنین بو اورکسترین مادی جهتیندن تامین ایدیلمه سینه موفق اولدیق.

سووه‌ت‌مدنیت ایوی نین متخصص لری طرفندن وجمعیتین بلاواسطه‌رهبرلیگی ایله بـو اورکستر معاصر ملی موسیقی اساسندا انکشافه باشلادی. آرتیق بئله بیر مکمل اورکستر که ۷ نفر موسیقی چیدن عبارت ایدی بیر دای مرحله‌یه چئویریلمه‌سی لازیم گلیردی اونا گوره. بو خلق چالقی آلتلری اورکستری نی ملی حکومته تحویل ویرمگه موفق اولوق دیمك اولار که ملی اورکستر آدیله آدلانان و بوگون شهریمیزده بویوك شهرت قازانان موسیقی موسسه‌سی اورتاشرق اولکه لرینده یگانه بیر موسیقی موسسه سی‌درکه علمی‌پایه‌لر اوزه‌رینده قورولموشدر.

اینجه صنعت سکسیونی فعالیتی سایه‌سینده یاراتدیغیمیز یئنی موسسه لردن بیریسی ده آذربایجان خلقینین افتخاری اولان بویوك رسام بهزادین آدینا اولان ملی موزه میزین نقاشلیق شعبه سی در.

معلوم اولدیغی اوزره شهریمیزین گورکملی رساملاری فردی اولاراق ایشلمکده ایدیلر اونلار تجارت نقطه‌نظریندن نقاشلیغا یاناشدیقلاری ایچون ئوز صنعتلرینی معاصر اصولدا ترقی ایتدیره بیلمه‌ییردیلر: بوتون بونلاری نظره آلاراق مدنی علاقه جمعیتینین اینجه صنعت سکسیونی شهریمیزده‌کی سووه‌ت مدنیت ایوی و اینجه صنعت اداره‌سینین تشریك مساعی سی ایله رساملاریمیزی بیریئره توپلاماغا موفق اولدی.

رساملاریمیزین صنعت اثرلریندن عبارت سرگی تشکیل اولونماسینا باشلاندی. بو سرگی مدنیت ایوی نین سرگی سالونیندا ایکی آیا قدر دوام ایتدی. خلقیمیزین بوتون طبقه لریندن اولان نماینده‌لر بو سرگی‌یه تماشا ایده‌رك رساملاریمیزین قدرت و قوتینه شاهد اولدیلار و دیگرطرفدن ایسه رساملاریمیز ئوز اثرلرینی بئله بیر سرگی‌ده خلقیمیزه گوسترمگه‌موفق اولدیلار بیز مدنیت ایوی‌له بیرلیکده سرگی‌ده اشتراك ایده‌ن رساملاریمیزا گوموش نشانلار و نقدی جایزه‌لر ویرمکله اونلاری ئوز ایشلرینده و صنعتلرینین انکشافندا تشویق ایتمگه موفق اولدیق نهایت بوسرگی اساس اولاراق آذربایجان ملی موزه سینین نقاشلیق شعبه سینه تبدیل اولدی.

سووه‌ت اتفاقیله مدنی علاقه ساخلایان جمعیت و سووه‌ت مدنیت ایوی گوستردیگیمیز یئنی موسسه‌لرین اساسنی یاراتماقدا مادی و معنوی کمك لیك ایتمکده و بوموسسه لرین مستقل ملی اداره‌یه چئویریلمه سنده لازم‌اولان‌اقداماتیله برابرحال حاضردا ئوز معنوی کمك لیك و رهبرلیگی نی اسیرگه‌میر.

خلقیمیزین افتخاری اولان یئنی ایجاد اولونموش موسسه لر سووه‌ت اتفاقیله مدنی علاقه وملی نهضتیمیزین سایه سنده وجوده گلمیشدر.

سووه‌ت اتفاقیندا عائله و ازدواج

اول صفحه‌دن بقیه

۳ — آشاغیداکی حال لاردا کبین هیچ بیر صورتله قیداولونابیلمز

الف — ایکی طرفدن بیریسی‌نین ایولی اولماسی یعنی کیشی‌نین باشقا آروادی و یا آروادین باشقا اری اولموش اولا.

ب — ایکی طرفدن بیریسی‌ضعیف بنیه سیز و یا بیر مرضه مبتلا اولا

د — ایکی طرفین بیر - بیرلری‌ایله مستقیم قوهوملیقلاری اولدیغی صورتده (باجی - قارداش ، آتا - آتانین آتاسی - آنانین آتاسی ، آتا اوغول اولاد - نوه - نتیجه الی آخر) آراسیندا

ار ایله آروادین بیر- بیرلرینه گوره وظیفه‌لری و حقلاری

الف — ار ایلـه آروادین هر ایکی‌سی بیر - بیرلری‌نین فامیلیا آدی لارینی انتخاب و یا خود هر بیریسی ئوز سابقکی فامیلیا آدینی حفظ ایده بیلیرلر.

ب - ارایله آرواد ایش و صنعت انتخاب ایتمك خصوصیندا آزاددرلار.

د- ار ایله آرواددان بیریسی نین ئوز مسکنی نی دگیشدیرمه‌سی او بیریسینی ده اونیله رفاقت ایتمگه مجبور ایتمز.

کبین کسیلمه‌میشدن قاباق هر بیریسی‌نین اگر شخصی مالی وار ایسه همیشه اونون ئوزینه عائددر اما ایکسی بیرلیکده تهیه ایتدیکلری اموالده ایکی‌سی‌ده شریك درلر

۳ - بو قانونین اجرا اولوندیغی تاریخده ئوز کبین لرینی رسمی یئترمه‌ییب اما بیر یئرده یاشایان و کیجینه‌جکلری ده بیر یئرده‌اولان ار- آروادلار بو قانون دا قید اولونان ار — آروادلیق حقوقینا اولارددا مالك درلر.